

Sluis

De voors en tegens van eilandelijk denken

Foto

Waarom in de selectie?

Sluis is om twee redenen geselecteerd: geografie en demografie. Het ligt in Zeeland (om precies te zijn: Zeeuws-Vlaanderen) en is een van de meest uitgestrekte gemeenten van Nederland: weinig andere gemeenten kennen een lager aantal inwoners per oppervlak. De fysieke structuur is te kenschetsen als enkele kernen (Breskens en Oostburg) in een zeer landelijke omgeving. Sluis telt ongeveer 24.000 inwoners en heeft te maken met bevolkingsdaling.

Demografie en sociaaleconomische situatie

De gemeente telt ten opzichte van het Nederlands gemiddelde veel ouderen en weinig jongeren. De allochtonen die er wonen zijn volgens CBS-cijfers vooral van westerse komaf. De sociaaleconomische situatie van Sluis laat geen opmerkelijkheden zien, behalve dat er iets meer huishoudens in het laagste

(van vier) inkomensgroepen zitten dan landelijk. Dit komt echter niet door uitkeringsafhankelijkheid: het aantal bijstandsuitkeringen in Sluis is laag, in lijn met wat voor deze grootteklasse verwacht kan worden. Bovendien is het aandeel koopwoningen veel hoger dan gemiddeld (65% om 56%).

Zorggebruik

Volgens de cijfers van KING en het CBS is met uitzondering van de fysieke gezondheid de publieke gezondheid en redzaamheid van de groep 65- bovengemiddeld. Voor de 65+-bevolking daarentegen is alleen de 'samenredzaamheid' hoger dan landelijk. Vanwege het aantal 75+'ers wordt het toekomstig zorggebruik hoger ingeschat dan het landelijk gemiddelde.

Op dit moment is het aantal gebruikers met een maatwerkarrangement Wmo iets hoger dan het landelijk gemiddelde, maar het aandeel van 'hulp in het huishouden' is veel hoger. Er is weinig stapeling: de meeste inwoners hebben hooguit twee voorzieningen. Het aantal inwoners met minstens drie voorzieningen is veel lager dan gemiddeld (zowel op Nederlands als Zeeuws niveau). Wel dient vermeld te worden dat het aandeel jongeren dat jeugdhulp ontvangt iets hoger ligt dan landelijk gemiddeld (8,4% versus 8,2%).

Financiën sociaal domein

De financiën sociaal domein laten geen grote bijzonderheden zien: de objectieve middelentoedeling is in lijn met het historisch zorggebruik. Beide kennen voor het sociaal domein ongeveer € 400,- per inwoner toe aan Sluis. Dit is ongeveer 15% onder het landelijk gemiddelde, maar dat bedrag is voor dit type gemeente niet ongewoon.

Bestuur

Beleid en sturing

Alle geledingen in Sluis geven een eenduidig beeld van de lokale situatie. Zo geeft men aan dat een aantal autonome ontwikkelingen meer invloed heeft dan wat de decentralisaties beogen te bewerkstelligen. Zo neemt volgens de statistieken de werkgelegenheid toe, terwijl in realiteit werkgevers en werkzoekenden moeilijk te matchen zijn. Het verschil tussen opleidingsniveau en de arbeidsmarktbehoefte is groot en niet met een cursus te overbruggen. Twee van de drie jongeren vertrekt uit Zeeland vanwege studie of werk en dit is onder andere te verklaren uit de afwezigheid van hoger onderwijs. De regels van de Participatiewet en fiscale regels belemmeren grensverkeer voor werklozen. De vergrijzing neemt sterk toe en kwetsbaren zorgen voor kwetsbaren. Als het gaat om mantelzorg wordt er op landelijk niveau gesproken van 65+'ers die actief zijn voor hun naasten, terwijl in Zeeland de 75'ers en 80+'ers in veel gevallen mantelzorg verlenen, zo vertelt men. Wat met de decentralisaties in het sociaal domein wordt beoogd, zoals zelfredzaamheid en omzien naar de omgeving, is in Zeeland al lang doorgevoerd door de uitdagingen die de geografie met zich meebrengt. "We zijn een landje apart, zoals ook wordt uitgedrukt in het volkslied van Zeeuws-Vlaanderen. De basisinfrastructuur in Zeeland is al schraal. Ontzorgen, zoals het Rijk bepleit, zou echt ten koste gaan van mensen en schaarse instellingen. Kortom, de filosofieën achter het beleid en de sturingslogica vanuit het Rijk sluiten niet aan op de lokale situatie." Zo is het feit dat de dichtstbijzijnde jeugdpsychiater een eiland verderop zit, niet alleen een complicatie voor snelle zorg. Het is makkelijk bedacht, maar nog niet eenvoudig geregeld, ook al werkt iedereen mee, om alle psychiatrische zorg zo te organiseren dat de psychiater op één dag al zijn patiënten ziet en daarvoor naar Zeeuws-Vlaanderen komt.

Zorg als een bereikbaar en toegankelijk goed', wordt bijvoorbeeld door gesprekspartners niet herkend. De drempel voor het inroepen van zorg ligt hoog. Lokale inwoners doen alleen beroep op zorg en ondersteuning als het echt nodig is, er is een breed gedeelde instelling om problemen in eigen kring op te lossen. De sociale verbondenheid is sterk en men geeft aan dat, mede vanwege afstanden, 'zelfdoen' de norm is. Deze 'vanzelfsprekende zelfredzaamheid' leidt ertoe dat de decentralisaties geen grote veranderingen met zich meebrengen wat zelfdoen betreft, en vooral beleefd worden als een bezuinigingsoperatie in een gebied met een schraal voorzieningenniveau.

Contractpartijen vertellen dat in theorie wordt gesproken van 'lokaal maatwerk, ontschotten, anders, beter en goedkoper', maar in de praktijk bestaan nu nog allerlei schotten, waarvan wel het streven is dat die zouden moeten verdwijnen. Verder houden, net als de gemeenten onderling waar het gaat om taken, de gevestigde belangen in de zorg elkaar in een houdgreep vanwege de concurrentie om klussen binnen te halen. Er is veel te verliezen, men overleeft en staat nu nog vaak tegenover elkaar, terwijl samenwerken de enige oplossing is. Bureaucratie en verkokerde financiering worden als grootste belemmering gezien voor het anders inrichten van zorg en begeleiding en daar heeft de gemeente nog een ontwikkeltaak. Wat volgens contractpartijen zou helpen, is wanneer wethouders en raadsleden de verschillende domeinen inhoudelijk aan elkaar verbinden, inzetten op een gedeelde visie voor de lange termijn en investeren in langjarige afspraken, zodat ook de woningbouw, het bedrijfsleven en de zorg op elkaar afgestemd kunnen worden. Daarvoor moet de gemeente kennis hebben van de nieuwe doelgroepen en dergelijke kennis ontbreekt op dit moment. Algemene ondersteuningsvoorzieningen zijn bijvoorbeeld nog te gescheiden georganiseerd van de zorg, terwijl die in elkaar overlopen. Er zijn genoeg snijvlakken tussen de domeinen waar kan worden ontschot en ontkokerd, bijvoorbeeld als het gaat om zorgarrangementen en onderwijs. Een betere aansluiting

voorkomt dan een beroep op bijvoorbeeld Passend Onderwijs. Voor de langere termijn ziet men wel voordelen. Zo verwacht men dat leerlingen baat zullen hebben van de mogelijkheden die er nog niet in de praktijk, maar wel in theorie zijn door Passend Onderwijs aan jeugdzorg te verbinden. Dat geldt ook voor de bredere blik op mensen in de bijstand. Uiteindelijk zullen de voordelen bij de mensen waar het om gaat belanden, maar het kost tijd om iedereen in een nieuwe stand te krijgen. Een lex specialis voor Zeeuws-Vlaanderen vanwege de hardnekkige en dominante ontwikkelingen die inwerken op de decentralisaties zou wellicht helpen. De doelen van de decentralisaties waren, voor zover mogelijk, al realiteit vanwege de bijzondere context van een perifere, dunbevolkt gebied.

Organisatie

Contractpartijen, maar ook huisartsen, die te maken hebben met meerdere gemeenten, geven aan dat de wijze van hulpverlening sterk uiteenloopt tussen gemeenten. Per gemeente moeten ze uitzoeken naar welke instantie ze de desbetreffende persoon kunnen doorverwijzen voor de nodige ondersteuning en/of begeleiding. Dit legt onevenredig beslag op hun tijd. Dat is geen verwijt aan de gemeente Sluis in het bijzonder, maar voor zorgverlenende partijen die inhoudelijk kijken, roept het de vraag op wat de meerwaarde is van het steeds wisselend omgaan met vergelijkbare behoeften.

Contractpartijen vertellen ook dat ze vroeger met een of twee zorgkantoren te maken hadden. Ze werkten destijds met een beperkt aantal verantwoordingsystemen. Sinds de decentralisaties hebben hulpverleners met meerdere gemeenten te maken, waarvan elke gemeente met een ander verantwoordingsstelsel werkt. Dit is kostbaar en gaat ten koste van uren hulp en begeleiding. Uniformering zou voor contractpartijen veel efficiënter zijn en dit hoeft niet ten koste te gaan van maatwerk aan de voorkant.

Maatwerk versus gemeenschappelijke regelingen

Vanuit het politiek-bestuurlijk domein is men terughoudend in heel Zeeland als het gaat om samenwerking tussen gemeenten ten behoeve van gemeenschappelijke regelingen. Dat is in Sluis niet anders. De vertrekpunten van gemeenten, steeds gebaseerd op hun lokale visie, lopen uiteen. Dat geldt niet alleen voor de beleidsinhoud, ook voor wat betreft de allocatie van zorg en hulptaken is er permanent discussie, waarbij een zekere vorm van concurrentie om taken 'binnen te halen', de inhoudelijke discussies doorkruist. De ene gemeente wil bij voorkeur alles in eigen huis uitvoeren, terwijl andere gemeenten schaalvoordelen zien in het regionaal organiseren. Het ontbreekt daarom op dit moment aan een regionale gezamenlijke visie en richting als het gaat om vormgeving van bovenlokale arrangementen en er zit geen vaart in het formuleren daarvan. Dat is deels te verklaren uit het feit dat steeds wisselende gemeenten dominant zijn op een deel terrein. Voor de Wmo (Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang) is dat bijvoorbeeld Vlissingen, voor de Participatiewet Goes en de jeugdzorgtaken zijn ondergebracht in een gemeentelijke regeling (i.c. de GGD). Dit maakt de aansluiting van verschillende domeinen / decentralisaties op regionaal niveau lastig. Doorzetmacht of bestuurlijke urgentie voor integratie ontbreekt en daar hebben ook lang niet alle gemeenten behoefte aan. Beleidsmakers in Sluis benadrukken dat vooral gestreefd wordt naar het bieden van maatwerk dat aansluit op de lokale vraag. Pas wanneer echt nodig, kan worden uitgeweken naar gemeenschappelijke regelingen om op dat niveau arrangementen in te kopen. Ook wordt benadrukt dat het in het ene domein eenvoudiger is om maatwerk aan te bieden dan in een ander. Zo biedt bijvoorbeeld de Wmo meer ruimte voor maatwerk dan jeugdhulp. Jeugdhulp, met name de jeugd-GGZ, kent veel wet- en regelgeving, bijvoorbeeld rond privacy, maar ook een strenge kwaliteitsnormering. Dat maakt het lastiger om verbindingen te leggen tussen jeugdhulp en andere domeinen om integraal

te werk te gaan en maatwerk aan te bieden: het aan elkaar knopen van zorg en hulp kan lang niet altijd omdat daarvoor het delen van privégegevens nodig is. Het lijkt wel zo dat dat een kwestie van regelen is, de praktijk wijst uit dat betrekken-zonder-informeren niet effectief is. Zorg en bestuur zijn het er over eens dat zorg zorg moet blijven, en de publieke dienst de publieke dienst. Het zijn wezenlijk andere domeinen die wel meer kennis over elkaar moeten hebben, maar de logica van zorg verschilt wezenlijk van die van het bestuur.

Interbestuurlijke verhoudingen

Als het gaat om de verhouding met Den Haag wordt vanuit het politiek-bestuurlijke domein opgemerkt dat men weinig mogelijkheden heeft om als bestuurder te sparren met 'Den Haag'. 'Den Haag' is daarbij een breed begrip; het geldt zowel departementen als de Tweede Kamer, maar ook de VNG. Men heeft het gevoel op grote afstand te staan en ervaart dat het niet eenvoudig is om lokale ervaringen in te brengen. Dit geldt niet zo zeer voor Sluis alleen, dat geldt ook voor andere Zeeuwse gemeenten. 'Den Haag' is gewoon heel ver weg. Een deel van de verklaring zoekt men in het niet-vertegenwoordigd zijn van Zeeuwse gemeenten in de G32. Dat zet Zeeland op achterstand in de Haagse torens. Raadsleden vinden het ook lastig om buiten de directe omgeving kennis te delen en ervaringen te verzamelen. Men zou graag meer begeleiding en kennis, bijvoorbeeld vanuit het ministerie hebben gehad.

De wijze van invoeren van de wetgeving in het sociaal domein heeft de relatie met het Rijk niet verbeterd. In Sluis ervaart men dat in een hoog tempo, zonder erbij betrokken te zijn, de wetten tot stand kwamen, terwijl het voor het bereiken van de doelen beter was geweest om gemeenten in een veel vroeger stadium bij het proces te betrekken. Daarnaast had men begeleiding bij de nieuwe taken

op prijs gesteld. De invoertijd van de wetten worden als zeer kort ervaren, een gefaseerde invoering was beter geweest. Nu lopen gemeenten onnodig tegen allerlei zaken aan, zoals de PGB-problemen, en ontbreekt een deel van de communicatie en informatie vanuit Den Haag. Dit heeft veel onzekerheid en onduidelijkheid met zich meegebracht, met als gevolg dat raadsleden soms besluiten hebben genomen op basis van onvoldoende informatie.

Democratie

Nabijheid versus afstand van burgers tot het lokaal bestuur

Of het nu raadsleden, zorgverleners of ambtenaren betreft, allen spreken van 'de eilandelijke mentaliteit' of 'het eilandelijk denken' van inwoners van Zeeuws-Vlaanderen. Er is veel saamhorigheid en men is gewend de eigen problemen voor zover mogelijk zelf op te lossen, maar dat heeft de keerzijde dat pas wanneer de problemen heel groot zijn, er formele hulp wordt gezocht. De afstanden in Zeeland zijn groot en het openbaar vervoer is niet voldoende ingesteld op sociaal verkeer. Lokale gemeenschappen zijn vooral op zichzelf georiënteerd en daarmee is de sociale cohesie groot, de sociale controle evenzeer. Dit zorgt er dan ook voor dat in politiek en bestuur de nabijheid van inwoners soms als zeer gevoelig ervaren wordt, wanneer besluiten moeten vallen waarvan iedereen weet wat daarvan voor wie de betekenis is. Als bestuurder is het dan lastig besluiten te nemen, omdat bij ieder besluit een bekend gezicht betrokken is. Deze 'verstikkende nabijheid' belemmert vernieuwingen. Er zijn in heel Zeeuws-Vlaanderen relatief weinig zorgvragers, maar dat zegt niet alles over de problematiek en dus over de opgave van de gemeente Sluis. De combinatie van een schraal zorg- en hulpaanbod vanwege de lage bevolkingsdichtheid, de grote fysieke afstanden en relatief op

zichzelf staande gemeenschappen, dragen er ertoe bij dat het voorzien in zorg meer vraagt dan het regelen van aanbod. De mentale afstand tussen inwoners die niet tot dezelfde woonkern behoren, is vaak groot. Zelfs tussen woonkernen in één gemeente komt dit voor: het zijn "andere werelden die elkaar niet als vanzelf opzoeken". Breed wordt opgemerkt dat de decentralisaties weliswaar geen grote wijzigingen betekenen voor het bestuur maar dat men, nu alles weer tegen het licht wordt gehouden, veel directer met de problemen van inwoners wordt geconfronteerd. Men voelt zich veel meer verantwoordelijk voor het persoonlijk welzijn van inwoners. Problemen worden bespreekbaar en de transparantie over hoe de belangen van inwoners worden gewogen door het bestuur neemt sterk toe.

Handelingsvrijheid van gecontracteerde professionals, frontlijnwerkers en ambtenaren

Contractpartijen ervaren de gemeente als nog te beheersmatig. Wat verwarrend is voor aanbieders, is de dubbele rol van de gemeente. Enerzijds laat de gemeente taken inhoudelijk over aan professionele partijen (uitbesteding) en tegelijkertijd heeft de gemeente een rol als opdrachtgever die exact voorschrijft hoe zaken en taken eruit moeten zien. Vanuit de ambtelijke organisatie wordt de noodzaak van betrokkenheid bij zorg en ondersteuning benadrukt, daar de gemeente door het Rijk op haar (eind)verantwoordelijkheid wordt aangesproken. Het mandaat ligt bij de gemeente en dit maakt het moeilijk om los te laten en de taakuitvoering volledig over te laten aan de professionele partijen. Bovendien zijn in het sociaal domein meerdere actoren betrokken en dan is het lastig te overzien wie wanneer waarover de regie heeft en wie waarvoor verantwoordelijk is. De gemeente moet betrokken blijven vanuit haar taak als kadersteller en investeert dan ook in het gezamenlijk formuleren van protocollen, standaarden en maatwerkarrangementen. De afstand tussen de gemeente en zorgpartijen is in vergelijking met de oude situatie veel kleiner geworden.

Wat volgens contractpartijen zou bijdragen aan nieuwe verhoudingen, is het verleggen van beheersmatige aandacht van Sluis naar de regierol. De gemeente hoeft geen halve zorgorganisatie te worden, maar moeten een verbindende rol vervullen door betrokken partijen in het veld aan elkaar voor te stellen, linken te leggen tussen verschillende domeinen en samenwerking te stimuleren. Een gezamenlijk gedeelde visie op het sociaal domein voor de langere termijn ontbreekt nog bij het bestuur, terwijl het zorgveld behoefte heeft aan een gezamenlijke visie en structureel beleid. Binnen deze kaders kunnen professionals handelingsvrijheid ontwikkelen en complexere hulpvragen onderling oppakken, zonder dat ze voor iedere complexe hulpvraag bij de gemeente langs hoeven om per casus tot een oplossing te komen.

Democratische legitimatie

Vanuit de gemeenteraad wordt benadrukt dat er wordt gewerkt aan het structureel peilen van de behoeften van lokale burgers en inwoners met een hulpvraag. Hierbij wordt gedacht aan het raadplegen van dorpsraden, sociale adviesraden, kernbezoeken, etc. Tegelijkertijd geven raadsleden aan dat er behoefte is aan onafhankelijke adviseurs om de raad te voorzien van nodige informatie bij het controleren van beleid en stellen van kaders. Dit ontbreekt nog, al wordt er gewerkt aan een eigen monitor. Het is een opgave om te definiëren wat je moet weten om goed te kunnen besturen en bij te sturen. Wat raadsleden opvalt, is dat de besluitvorming over de 3 D's vooral op basis van inhoudelijke argumenten plaatsvindt. Er wordt (nog) niet vanuit een politieke bril naar de opgaven gekeken en er is geen confrontatie tussen coalitie en oppositie. Zowel wethouders als raadsleden beschouwen deze depolitisering door de decentralisaties als een positieve ontwikkeling omdat iedereen, zorgontvangers voorop, gebaat is bij een continuering van hulp en ondersteuning. De depolitisering wordt verklaard uit de werkwijze. Iedere maand treffen wethouders, raadsleden en ambtenaren elkaar in

verdiepingsbijeenkomsten waar kennis gedeeld wordt over de nieuwe taken. Daar worden ook beleidsopties verkend. Er ontstaat door deze aanpak begrip voor elkaars standpunten en overwegingen. Zowel bestuurders als de ambtelijke organisatie ervaren wel dat raadsleden neigen naar meebesturen. Dit maakt het proces van beleidsimplementatie en uitvoering rondom de decentralisaties lastiger: men kijkt elkaar op de vingers en er is weinig distantie.

De zelfoplossende houding van de lokale gemeenschappen, de onderlinge saamhorigheid en de grote hoeveelheid vrijwilligers en mantelzorgers zorgen ervoor dat inzet op eigen kracht en de sociale omgeving geen centrale plek heeft in de hulpverlening en ondersteuning. Ambtenaren en contractpartijen delen de waarneming dat burgers gewend zijn de eigen problemen, voor zover mogelijk, zelf op te lossen. Sluis wordt gezien als een gemeente die al lang voorloopt op de 'participatiesamenleving'. Niet uit overtuiging maar uit noodzaak, geboren uit de context van een lage bevolkingsdichtheid en lange mentale en fysieke afstanden. Contractpartijen spreken wel hun zorgen uit over de snelle invoering van de nieuwe wetgeving en onvoldoende communicatie daarover met inwoners. Zij hebben de indruk dat kwetsbare groepen uit beeld raken en dat eigen bijdragen mensen met een hulpvraag doen afhaken, wat leidt tot sociale isolatie en uitsluiting, maar het is nog te vroeg om dit als feit aan te nemen.

Regionale samenwerking

Hoewel politiek-bestuurlijk veel waarde wordt gehecht aan de lokale autonomie, ervaart men het als een gegeven dat regionale samenwerking noodzakelijk is om de inkoop van bepaalde typen zorg en ondersteuning efficiënter en goedkoper te maken. De gemeente werkt om die reden op verschillende schalen (lokaal – bovenlokaal – regionaal-provinciaal) samen. Het regionale niveau waarop gemeenten

samenwerken, valt vaak samen met de provinciale schaal. Vanuit de gemeenteraad wordt aangegeven dat het een constante zoektocht is om op de juiste schaal samen te werken, omdat visies uiteenlopen bij alle partijen enerzijds en er ook een gretigheid is om taken binnen te halen. Dit leidt tot een vorm van 'allocatieconcurrentie' iedereen wil de taak, zelden is er brede unanimiteit voor het toedelen van taken. De per taak wisselende centrumgemeente-constructie helpt daar niet bij. Ambtenaren zien dat samenwerking op verschillende schalen tot een versnipperde inkoopssystematiek en energieverlies leidt vanwege afstemming. Ook kost het extra energie om zicht te houden op complexe hulpverleningsprocessen die niet alleen voor de gemeente inzichtelijk moeten zijn maar evenzeer voor inwoners met een of meerdere hulpvragen. Raadsleden en wethouders ervaren een permanente worsteling als het gaat om het centraliseren dan wel lokaliseren van taken. Beleid is bedacht om het lokaal uit te voeren, maar de uitvoering is daar feitelijk niet op ingericht en die laat zich niet eenvoudig wijzigen.

Vanuit de gemeenteraad zijn duidelijke kaders gesteld voor het sociaal domein. Een belangrijk kader met betrekking tot regionale en/of provinciale samenwerking is dat te allen tijde recht wordt gedaan aan de lokale visie en dat de samenwerkingsmodellen geen belemmering mogen vormen voor de integrale dienstverlening aan lokale inwoners. "Indien de integraliteit van de dienstverlening te veel onder druk komt te staan, dan prevaleert de eigen visie boven de wens tot samenwerking¹". Dit uitgangspunt leidt tot spanningen in de regionale samenwerking. Bestuurlijke solidariteit tussen gemeenten is een belangrijk vraagstuk waar men nog niet over uit is.

¹ Kaderstelling Sociaal Domein 2014 (kader 5, p.2), vastgesteld in de raadsvergadering van 27 februari 2014, <http://www.mijnbabs.nl/BabsonlineSluis/Agenda.aspx?cmd=selagendatype&agendatypeid=1>

Financiën

Houdbaarheid

Als het gaat om de financiële houdbaarheid van zorg en ondersteuning geven zowel contractpartijen als de ambtelijke organisatie aan dat er nog niet voldoende synergie is tussen de verschillende domeinen. Door samenwerking kunnen zorg en ondersteuning efficiënter worden aangeboden wat op den duur kan leiden tot lagere kosten. Volgens gesprekspartners komt onderlinge samenwerking moeilijk op gang. Een voorbeeld daarvan is de ervaring binnen Porthos, het centrale aanspreekpunt voor inwoners met een hulpvraag. In Porthos zijn de afdeling Werk & Inkomen en het Wmo-loket van de gemeente, de Stichting Welzijn en Maatschappelijk Werk, Bureau Jeugdzorg, de GGD en MEE Zeeland geconcentreerd. Wat contractpartijen opvalt, is dat de klanten van de sociale dienst (de afdeling Werk & Inkomen), vaak ook cliënten zijn van Stichting Welzijn/Maatschappelijk Werk en MEE Zeeland. Er is echter verschil in werkwijze en visie wat de te behalen doelen aangaat, wat leidt tot frictie tussen de professionals. Er wordt nog veel gewerkt langs de lijnen en logica van de afzonderlijke wetten en (instellings)belangen i.p.v. de vraag en behoefte van de cliënt centraal te stellen. De inspanningen om uit een uitkering te raken kunnen botsen met doelen op andere terreinen, zoals mantelzorg en dat gaat ten koste van samenwerking in de aanpak en een brede blik op de situatie van de inwoner. Mede om deze reden (en om financiële en organisatorische problemen bij de individuele organisaties) is in 2014 het besluit genomen de stichting Welzijn, Maatschappelijk werk en MEE Zeeland op te heffen en deze te integreren in één uitvoeringsentiteit. Dit besluit heeft geleid tot het inrichten van een gemeentelijke afdeling Porthos Sluis onder rechtstreekse aansturing en verantwoording van het college van B&W. Het hangt van de integratiemogelijkheden af, en dat is niet alleen lokaal samenwerken maar dat geldt ook voor de onderliggende wetten, of efficiency en

kostenbeheersing gerealiseerd kunnen worden op termijn. Het is in ieder geval een proces dat tijd vraagt, ook omdat de vraag of de wetten een vergaande integratie wel toestaan, nu nog niet beantwoord kan worden. Een groot zorgpunt bij allen is in hoeverre de gemeente op termijn uitkomt met de budgetten, die in de ogen van verschillende gesprekspartners niet toereikend zijn vanwege de specifieke context.

Sturing

Hoewel de raad ervoor heeft gekozen om het sociaal domein vanuit één pot te organiseren moet dat in de praktijk nog vorm krijgen. Contractpartijen geven aan dat de financiële doorvertaling van de 3 D's, namelijk ontschotting in budgetten, nog in de kinderschoenen staat. Er wordt bijvoorbeeld steeds onderscheid gemaakt tussen de huidige jeugdzorgcliënten en de oude AWBZ-cliënten. De grens tussen Beschermd Wonen en de Wmo is dun, maar wordt vooralsnog gehandhaafd. De financieringsinfrastructuur moet eerst bij de gemeente veranderen, voordat aanbieders kunnen ontschotten. Zowel het ambtelijk apparaat als contractpartijen die zorg en ondersteuning leveren, zijn van mening dat de verdeelmodellen die het Rijk hanteert voor de budgetten niet voldoende gebaseerd zijn op plattelandskenmerken. De samenhang en context van een lokale situatie als deze ziet men niet terug in de verdeelmodellen van de budgetten. Dichtbevolkte gemeenten komen daar beter uit, zo is de overtuiging. De grootte en geografie van Zeeland, de infrastructuur en de daaruit volgende grote afstanden die veel reistijd in beslag nemen, vormen een extra hindernis voor de inrichting en vormgeving van zorg en ondersteuning. Volgens gesprekspartners wordt vanuit het Rijk hier niet voldoende rekening mee gehouden. Het is daarom ernstig dat er gekort is op het budget van de gemeente Sluis. Fysieke afstanden leiden tot mentale afstanden en organisatorische problemen. Dat wordt niet onderkend bij de verdeling van geld.

